

Betænkning

over

I. forslag til lov om tillæg til normeringslov for finansåret 1968-69 og II. forslag til normeringslov for Grønland for finansåret 1968-69.

(Afgivet af lønningsudvalget den 21. november 1968).

Udvalget har i 5 møder behandlet lovforslagene og det af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen til forslaget til lov om tillæg til normeringslov for finansåret 1968-69, stillede ændringsforslag, der er motiveret i de ledsagende bemærkninger. Der er afholdt samråd med ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen, finansministeren og forsvarsministeren.

Ad I. Forslag til lov om tillæg til normeringslov for finansåret 1968-69.

I anledning af, at der ved lovforslaget søges oprettet et antal nye stillinger, har udvalget med lønnings- og pensionsministeren drøftet spørgsmålet om, hvorvidt der med henblik på at gøre gennemførelsen af administrative omlægninger i forbindelse med rationaliseringsforanstaltninger mere smidig vil være mulighed for på nuværende tidspunkt generelt eller individuelt at bestemme, at de personer, der ansættes i de nyoprettede stillinger, skal være pligtige at tåle en udvidelse af de ansættelsesområder, der efter praksis ellers ville være gældende for dem. I tilslutning hertil har udvalget endvidere med finansministeren og forsvarsministeren drøftet, hvorvidt oprettelsen af de ved lovforslaget søgte nye stillinger under henholdsvis toldvæsenet og forsvaret vil foregribe noget med hensyn til gennemførelsen af rationaliseringsforanstaltninger inden for arbejdsområder henhørende under henholdsvis finansministeriet (ved koordinering eller sammenlægning af kontrolarbejdet

med indkomstbeskatningen og merværdiafgiften) og forsvarsministeriet (ved eventuel oprettelse af et fællesværn eller et enhedsværn).

Under hensyn til det ved de stedfundne drøftelser oplyste samt til de af lønnings- og pensionsministeren på udvalgets foranledning meddelte supplerende oplysninger, jfr. de som bilag 1 og 2 optagne notater af 6. november 1968 fra lønnings- og pensionsministeriet samt den som bilag 3 optagne skrivelse af 20. november 1968 fra samme ministerium, har udvalget ikke ment på nuværende tidspunkt at burde stille forslag om, at der gennemføres nye bestemmelser, der tilsigter en udvidelse af ansættelsesområderne for tjenestemændene eller grupper af disse. Udvalget forudsætter herved, at de enkelte ministerier og styrelser inden for den gældende lovgivnings rammer i tilfælde af nybesættelse af tjenestemandstillinger inden for områder, hvor ændringer i den administrative opbygning er besluttet eller planlagt, søger gennemførelsen af sådanne ændringer smidiggjort derved, at der — under iagttagelse af de gældende forhandlingsregler — i stillingsopslagene og de for de pågældende tjenestemænd udfærdigede ansættelsesbreve tages et konkret forbehold om udvidelse af ansættelsesområdet. Udvalget skal endvidere henstille, at det tages op til overvejelse ved førstkommende revision af forsvarrets personellov at søge ændret de regler, der for visse personelgrupper begrænser adgangen til at overføre mellem værn og myndigheder.

Udvalget indstiller herefter lovforslaget til vedtagelse med nedenstående af lønnings- og pensionsministeren stillede og af udvalget tiltrådte ændringsforslag, idet dog et *mindretal* (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) ikke kan medvirke til gennemførelsen af de i lovforslaget under løbenumrene 224-230 og 730-818 optagne forslag vedrørende henholdsvis civilforsvaret og forsvaret og ved lovforslagets 2. behandling i folketinget nærmere vil redegøre for sin stilling til disse forslag.

Ad II. Forslag til normeringslov for Grønland for finansåret 1968-69.

I anledning af den på lovforslaget under løbe-nr. 67 optagne bestemmelse, hvorefter der til fastansættelse som politibetjent i Grønland kræves mindst 2 års tilfredsstillende aspiranttjeneste efter påbegyndelse af uddannelse på politiskolen, har udvalget spurgt ministeren for Grønland om, hvorvidt den prøvetjeneste, som politibetjentene forretter i Grønland, inden de begynder uddannelse på politiskolen, vil kunne medregnes i deres lønningsanciennitet som politibetjente. Som svar herpå har ministeriet for Grønland i den som bilag 4 optagne skrivelse af 24. oktober 1968 oplyst, at justitsministeriet med lønningsrådets samtykke vil søge

bevillingsmyndighedernes tilslutning til, at de på prøve antagne politibetjente også under prøvetjenesten i Grønland aflønnes som aspiranter til stillinger som politibetjente i den grønlandske tjenestemandsløvs 9. lønningsklasse. Ved gennemførelse af dette forslag vil prøvetjeneste efter det fyldte 21. år med aflønning som nævnt blive medregnet i de pågældendes lønningsanciennitet som politibetjente i medfør af § 6, stk. 4, i lov nr. 163 af 27. maj 1964 om statens tjenestemænd i Grønland.

Derimod vil den prøvetjeneste, som forud for gennemførelsen af den nye aflønningsordning er udført af allerede tjenestemandsansatte politibetjente samt politibetjente til uddannelse på politiskolen eller på prøve i Grønland, og som ikke har været vederlagt med aspirantløn, ikke kunne medregnes i lønningsancienniteten, medmindre der tilvejebringes særlig lovhjemmel herfor. Udvalget har ikke på det foreliggende grundlag ment nu at burde stille forslag om, at der søges tilvejebragt sådan hjemmel, men skal henstille, at spørgsmålet gøres til genstand for nærmere undersøgelse og i givet fald forelægges lønningsrådet til udtalelse.

Udvalget indstiller herefter lovforslaget til vedtagelse uændret.

Ændringsforslag

til

I. forslag til lov om tillæg til normeringslov for finansåret 1968-69.

Af *ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 1.

Løbe-nummer 155:

„Kontorchefer: forhøjes med 1 til 2“ ændres til:

„Kontorchefen i sekretariats- og anvisningskontoret“ udgår og erstattes med: „Kontorchefer (2)“.

Bemærkninger.

Den foreslåede ændring tilsigter en tydeliggørelse af forslaget.

Knud Østergaard.
næstformand.

Langkilde.

Hindkjær Pedersen.

Juul Madsen.

Henry Christensen.

Enggaard,
formand.

Jens Frandsen.

Erik Hansen (Ålborg amt).

Bilgrav-Nielsen.

Martin Pedersen.

Ivar Nørgaard.

Jørgen Peder Hansen.

Lysholt Hansen.

Thomas Have.

Egon Jensen.

Knud Hertling.

Krog Hansen.

Bilag 1.

MINISTERIET FOR STATENS LØNNINGS- OG PENSIONSVÆSEN

Den 6. november 1968.

Notat om procedure ved indførelse af større ansættelsesområder for statstjenestemandstillinger.

I. De på normeringsloven for 1968-69 foreslåede nye stillinger.

A. *Optagelse på normeringsloven af en generel bestemmelse, der forpligter samtlige tjenestemænd, som udnævnes i de nyoprettede stillinger (og eventuelt tillige tjenestemænd, som rykker op i de ledigblivende stillinger), til at gøre tjeneste i andre styrelser eller styrelsesgræne end den, hvori udnævnelsen finder sted.*

Dette kræver formentlig kun forudgående forhandling mellem lønnings- og pensionsministeren og de 3 centralorganisationer, jfr. lønnings- og pensionslovens § 22. Det er sandsynligt, at centralorganisationerne vil have spørgsmålet forelagt i kompetente forsamlinger, inden svar afgives.

Vedtages bestemmelsen, vil den have virkning for såvel styrelser som etatsorganisationer. Den efterfølgende gennemførelse kan dog gøre forhandlinger nødvendige dels mellem styrelserne indbyrdes, dels mellem de enkelte styrelser og disses etatsorganisationer med henblik på fastlæggelsen af ansættelsesområderne for de forskellige stillingskategorier.

B. *Optagelse på normeringslov af en bestemmelse, der giver hjemmel til ved opslag af enkelte stillinger at medtage forbehold om, at den udnævnte må tåle senere overførelse til større ansættelsesområde.*

Hvis bestemmelsen ikke nævner konkrete styrelser, gælder det samme som anført under A.

Hvis konkrete styrelser — f. eks. Forsvaret og Toldvæsenet — nævnes i lovbestemmelsen, må der forud forhandles også med de respektive fagministre og etatsorganisationer.

II. I forbindelse med en almindelig tjenestemandreform.

Tjenestemandskommissionens hidtidige overvejelser bygger på, at kun tjenestemænd, der ansættes eller udnævnes i anden stilling efter den nye lovs vedtagelse, skal have pligt til omflytning inden for eller i givet fald mellem nye ansættelsesområder, der fastlægges ved aftale efter lovens vedtagelse.

Skal man forsøge at indføre denne forpligtelse for samtlige tjenestemænd i forbindelse med selve indplaceringen i det nye lønsystem, må der inden reformens vedtagelse finde nærmere overvejelser sted i tjenestemandskommissionen om grundprincipperne for nye ansættelsesområders fastlæggelse. Der vil ikke være hjemmel til at fastlægge ansættelsesområderne ved aftale med tjenestemandorganisationerne, men der må i lovforslaget optages detaljerede bestemmelser herom.

Udformningen af sådanne detaljerede bestemmelser vil kræve forudgående forhandlinger med samtlige styrelser. Styrelserne må forhandle indbyrdes og med etatsorganisationerne, inden de afgiver svar til lønnings- og pensionsministeriet. Varigheden af denne procedure kan ikke overses, men det må antages, at den vil være meget tidkrævende.

Bilag 2.

MINISTERIET FOR STATENS
LØNNINGS- OG PENSIONVÆSEN.

Den 6. november 1968.

Notat vedrørende møde torsdag den 31. oktober 1968 kl. 11.00 mellem lønnings- og pensionsministeren og statstjenestemændenes centralorganisationer angående muligheden for på normeringsloven for 1968-69 at gennemføre større ansættelsesområder for tjenestemændene.

Ministeren oplyste, at der fra regeringens side var fremsat et normeringslovforslag til ordinær behandling med det hovedformål at opsamle de nye stillinger og ændringer i stillingsklassificeringer, som var påkrævede efter en 2-årig periode uden normeringslov.

Spørgsmålet om at tilføre tjenestemandssystemet større smidighed ved fastlæggelse af større ansættelsesområder var ikke indgået i overvejelserne vedrørende normeringsloven, idet man havde tænkt sig dette spørgsmål løst i tjenestemandskommissionen. Imidlertid var problemet bragt frem under folketingets behandling af normeringslovforslaget, og folketingets lønningsudvalg havde ønsket spørgsmålet om større ansættelsesområder for de nye stillinger på normeringsloven drøftet med centralorganisationerne.

Ministeren var klar over, at centralorganisationerne i henhold til lønnings- og pensionslovens § 22 havde krav på forhandling om dette spørgsmål, og man var interesseret i at høre, om lønningsudvalgets ønske havde organisationernes billigelse. Hvis organisationerne kunne gå med til en ordning, hvorefter der ved normeringsloven gennemføres større ansættelsesområder, ville det formentlig være nødvendigt også at optage forhandlinger med de implicerede styrelser, og det måtte overvejes, hvor lang tid denne procedure ville tage, således at lønningsudvalget herefter kunne overveje sagen.

Erik Svendsen meddelte på centralorganisation II's vegne, at selv om drøftelsen fandt sted med kort varsel, havde man dog haft mulighed for at søge kontakt med visse organisationer, og han kunne oplyse, at formanden for Danmarks lærerforening, som ikke selv kunne være til stede, var enig i de betragtninger, CO II ville fremføre.

Han bekræftede, at CO II under arbejdet i tjenestemandskommissionen akcepterede større ansættelsesområder, men kun under forudsætning af, at de blev fastlagt på grundlag af aftaler med centralorganisationerne. Det ville være urigtigt at behandle dette spørgsmål i forbindelse med en normeringslov, og da navnlig med normeringsloven for 1968-69, som mere end nogen anden normeringslov var af speciel karakter. Stillingerne på denne normeringslov griber ikke mere hindrende ind, end tidligere stillinger ville gøre. I øvrigt var det organisationens hovedsynspunkt, at gældende regler ikke måtte stille sig hindrende i vejen for nødvendige rationaliseringer, idet man fra organisationens side hele tiden har indtaget en positiv holdning til dette spørgsmål.

Han fandt det mærkeligt, at man i folketinget havde fremdraget styrelser, som i forvejen har et stort ansættelsesområde. Problemet gør sig snarere gældende for mindre styrelser, men de vanskeligheder, som består, kan ikke løses hen over hovedet på vedkommende styrelser og tjenestemænd.

Konklusionen måtte være, at vedtagelsen

af normeringsloven ikke vil gøre problemerne større, og at problemerne i øvrigt ikke var af en sådan karakter, at nødvendige ordninger var udelukket. Man måtte fra CO II's side lægge stor vægt på, at der ikke nu skete yderligere forsinkelser af normeringsbehandlingen.

Aage Nielsen meddelte på centralorganisation I's vegne, at man ikke havde haft mulighed for at drøfte problemet, men han var ganske enig i de af CO II fremførte synspunkter, herunder navnlig, at behandlingen af problemet bør finde sted i tjenestemandskommissionen. Det måtte være klart, at problemerne vedrørende for små ansættelsesområder navnlig berørte de små styrelser.

H. C. Engell meddelte på samrådets vegne, at man i tjenestemandskommissionen havde givet aksept på større ansættelsesområder, men det var sket under forudsætning af, at områderne blev fastlagt ved aftale, således at det kunne behandles i sammenhæng med lønfastsættelsen.

Han lagde i denne forbindelse også vægt på, at andre problemer, f. eks. det akutte chefslønproblem ikke havde kunnet tages ud til isoleret behandling, og man måtte også af denne grund stille sig helt afvisende til tanken om at ændre ansættelsesområderne i forbindelse med normeringsloven.

Det var også hans opfattelse, at det var skævt nu at fremdrage enkelte områder, og han fremhævede, at efter forsvarets gældende regler var der adgang til at beordre militære tjenestemænd til midlertidig tjeneste i et andet værn.

Ministeren oplyste, at han i folketinget havde givet udtryk for, at der uanset vedtagelsen af normeringsloven ville være mulighed for ved senere avancement efter tjenestemandreformen at ændre ansættelsesområder. Betydningen heraf havde i lønningudvalget fremkaldt tvivl, specielt med hensyn til slutstillingerne i toldvæsenet. Her kunne man i en lang årrække være bundet af de bestående begrænsninger.

Erik Svendsen bemærkede hertil, at de foreslåede stillinger som distriktstoldchef er resultat af en allerede foretaget rationalisering, og stillingerne er i vid udstrækning blevet besat med hidtidige toldstedschefer. De pågældende vil nok være gået af, inden

yderligere ændringer bliver aktuelle. Ønskes der sammensmeltning med andre skatteorganer, kunne det klares ved at etablere en ny fælles centralledelse. Dette ville næppe betyde en forflyttelse i juridisk forstand for de ansatte.

Hvis der i øvrigt f. eks. fra administrationsrådets side skulle blive fremlagt forslag om konkrete omlægninger i enkelte styrelser, ville der altid være forhandlet på forhånd med de implicerede styrelser og organisationer, og centralorganisationerne gik altid positivt ind i sådanne overvejelser.

Det ville være urigtigt på nuværende tidspunkt uden om administrationsrådet og med kort varsel at træffe bestemmelse om større ansættelsesområder, og man måtte i givet fald forbeholde sig forelæggelse for organisationernes kompetente forsamlinger.

Til understregning af, at den gældende ordning ikke spændte ben for udviklingen, kunne det tillige nævnes, at en omfattende strukturændring i statsbanerne var i gang, og at styrelsen og organisationerne var enige om, at en række ledige stillinger, som man ikke havde behov for, ikke skulle oplås.

H. C. Engell bekræftede, at organisationerne affandt sig med, at der i forbindelse med administrationsrådets forslag allerede kunne tages forbehold ved besættelsen af ledige stillinger, hvis arbejdsområderne kunne blive omlagt.

Han fandt endvidere anledning til at nævne, at der i samrådet var fremkommet tvivl om adgang til at ændre i stillingers indhold ved forfremmelse. Diskussion herom var opstået, fordi der i Norge var ført retssag om de yngste militære folks pligt til at tåle ændringer, når de var gået ind i systemet under de hidtil gældende vilkår.

Endvidere måtte man lægge vægt på, at der blev mulighed for at ændre forflyttelsesgodtgørelsesregler i sammenhæng med aftaler om større ansættelsesområder.

Ministeren konkluderede, at centralorganisationerne var af den opfattelse, at der ikke på normeringsloven burde optages bestemmelser, der angik tjenestemændenes ansættelsesområder, idet spørgsmålet måtte finde sin løsning inden for tjenestemandskommissionens rammer.

Bilag 3.

MINISTERIET FOR STATENS LØNNINGS- OG PENSIONS-VÆSEN

Den 20. november 1968.

I skrivelse af 7. november 1968 har udvalget udbedt sig oplysning om, hvorvidt adgangen til ved tjenestemandsansættelser at tage forbehold for så vidt angår stillingernes arbejdsmæssige indhold og andre forhold beror på særlig hjemmel eller gældende praksis.

Samtidig har udvalget ønsket belyst, om det ved anvendelse af denne fremgangsmåde kan sikres, at der ikke ved udnævnelser i stillingerne på normeringsloven for 1968-69 skabes hindringer for eventuelt at indføre et såkaldt enhedsværn eller for eventuelt at sammensmelte ligningsorganer, kontrolorganer eller opkrævningsorganer under finansministeriet (skattevæsenet og toldvæsenet).

I denne anledning skal man meddele, at den lovmæssige adgang til at foretage ændringer i tjenestemandstillingerens arbejdsmæssige indhold og andre forhold er fastsat i lønnings- og pensionslovens § 4, der siger følgende:

„Enhver tjenestemand er pligtig at underkaste sig de forandringer i hans tjenesteforretningers omfang og beskaffenhed, som måtte blive bestemt, uden at det er fornødent, at noget dertil sigtende forbehold er optaget i hans ansættelsesbrev.“

Efter gældende ret har staten som arbejdsgiver således adgang til også imod tjenestemandens ønske at ændre vedkommende tjenestemandstillings omfang og beskaffenhed. Adgangen til ensidigt at ændre tjenestemandstillingen er dog ikke ubegrænset. Hvis ændringen antager karakter af forflyttelse, kan tjenestemanden reagere ved at kræve sig afskediget med pension i stedet for at blive i den ændrede stilling.

Det er ikke muligt præcist og med virkning for alle tjenestemandstillinger at fastlægge, hvornår en ændring må anses for forflyttelse. Når begrebet forflyttelse anvendes som en begrænsning i arbejdsgiverens adgang til at ændre en tjenestemandstilling, antager det karakter af en såkaldt standard. Heri ligger, at anvendelsen af reglen i det enkelte tilfælde indeholder et vist skøn.

Ved udøvelsen af dette skøn må en række momenter tages i betragtning, og det er af stor betydning, hvilke ændringer en tjenestemand burde have forudset, enten fordi disse er udslag af en almindelig samfundsmæssig udvikling, eller fordi beskrivelse af stillingen i lovregler, opslag eller ansættelsesbrev har gjort det klart for vedkommende, at han måtte forudse visse slags ændringer.

I praksis er der ret stor forskel fra tjenestemandsområde til tjenestemandsområde på, hvornår en ændring har karakter af forflyttelse.

For at tilvejebringe bedre muligheder for at gennemføre påtænkte eller planlagte administrative omlægninger tages der derfor undertiden ved besættelsen af ledige stillinger forbehold ved opslaget og i ansættelsesbreve. Herved udvides grænsen for de ændringer, tjenestemanden må forudse, men det er samtidig klart, at den lovfæstede beskyttelse mod forflyttelse ikke kan elimineres ad denne vej, og man kan næppe herved nå længere end til at tage konkrete, definerede forbehold om ændringer.

Den endelige stillingtagen til spørgsmål om forflyttelsesgrænsen henhører under domstolene.

I overensstemmelse med de gældende forhandlingsregler tager vedkommende styrelser initiativ til forhandling med tjeneste-

mandsorganisationerne, når der forberedes ændringer i ansættelsesvilkår, såfremt disse ændringer rækker videre end til enkeltstående stillinger. Som regel opnås der enighed om gennemførelsen af nødvendige ændringer.

For forsvarrets vedkommende indeholder den gældende personellov særlige regler, der for visse grupper begrænser adgangen til at overføre mellem værn og myndigheder. Efter disse regler kan forsvarrets personel beordres til midlertidigt at forrette tjeneste ved en anden af forsvarrets myndigheder, og militært personel kan forsættes fra et værn (eller tilsvarende myndighed) til et andet. Korporaler og sergenter til frivillig tjeneste samt befalingsmænd af højere grad kan dog ikke mod deres vilje forsættes fra et værn (eller tilsvarende myndighed) til et andet.

Disse regler indsnævrer således de muligheder, som forsvaret og de militære tjenestemænds organisationer har for at forhandle om ændringer i ansættelsesområderne, f. eks. med henblik på udnævnelser i et enhedsværn som fælles ansættelsesområde.

Inden for toldvæsenets og skattevæsenets områder findes der ikke andre legale hindringer for sammensmeltning end de i den almindelige tjenestemandsløvgivning fastsatte. Det er ikke muligt uden kendskab til eventuelle konkrete planer at vurdere, om en sammensmeltning af ligningsorganer, kontrolorganer eller opkrævningsorganer under finansministeriet (skattevæsenet og toldvæsenet), eventuelt med fælles centralledelse, ville være ensbetydende med en forflyttelse for de allerede ansatte tjenestemænd.

De gældende lovbestemmelser giver således grundlag for at foretage visse ændringer i stillingers arbejdsmæssige indhold og andre forhold, og konkrete forbehold ved stillingers besættelse kan ud fra forudselighedssynspunktet udvide grænsen for mulige ændringer, men spørgsmålet er undergivet reglerne om forhandling med tjenestemandsoorganisationerne.

Aage Hastrup,

/ I. Egeberg

Til folketingets lønningsudvalg.

MINISTERIET FOR GRØNLAND

Den 24. oktober 1968.

I skrivelse af 22. oktober 1968 (bil. 2) har udvalget spurgt, om prøvetjeneste for aspirantantagelsen for grønlandske politibetjente vil blive medregnet i deres lønningsanciennitet, hvis det forslag gennemføres, som er stillet under lb.-nr. 67 på forslag til normeringslov for Grønland for finansåret 1968-69; hvorefter der til fastansættelse som politibetjent i Grønland kræves mindst 2 års tilfredsstillende aspiranttjeneste efter påbegyndelse af uddannelse på politiskolen.

I denne anledning skal man meddele, at der ikke efter de for tiden gældende regler synes at være mulighed for med aspirantansættelse at sidestille den prøvetid, som grønlandske politibetjente må gennemgå, før de begynder uddannelse på politiskolen i København. Navnlig på grund af sprogsvækeligheder er det påkrævet at have længere tid til at bedømme de grønlandske politibetjentes egnethed for tjenestemandsansættelse, og de lønnes således heller ikke i

Bilag 4.

prøvetiden på linje med politibetjentaspiranter, men med et vederlæg, som er fastsat på grundlag af lønnen i den grønlandske tjenestemandsløvs lønningsklasse 1. c.

Med tilslutning fra Ministeriet for Grønland har justitsministeriet imidlertid nu opnået lønningsrådets samtykke til også i prøvetiden at lønne de pågældende som aspiranter til stillinger som politibetjente i den grønlandske tjenestemandsløvs 9. lønningsklasse. Justitsministeriet har endvidere oplyst, at dette i den allernærmeste fremtid vil søge bevillingsmyndighedernes tilslutning til forslaget gennemførelse.

Efter forhandling med justitsministeriet og rigspolitichefembedet skal man derfor meddele, at man vil anse det for naturligt, at politibetjentene i lønningsancienniteten kan medregne den tid, hvori de har forrettet tjeneste på prøve, såfremt justitsministeriets foran nævnte forslag gennemføres.

40 genpartier af denne skrivelse vedlægges.

A. C. Normann.

/ Per Bryld.